

25.69x15.45	1	עמוד 12	הארץ - כותרת	08/01/2026	96521558-1
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

אם תרצו, יש פה הנגשה :

יומניו הפרטיים של הרצל תורגמו לעברית והועברו לפורמט דיגיטלי

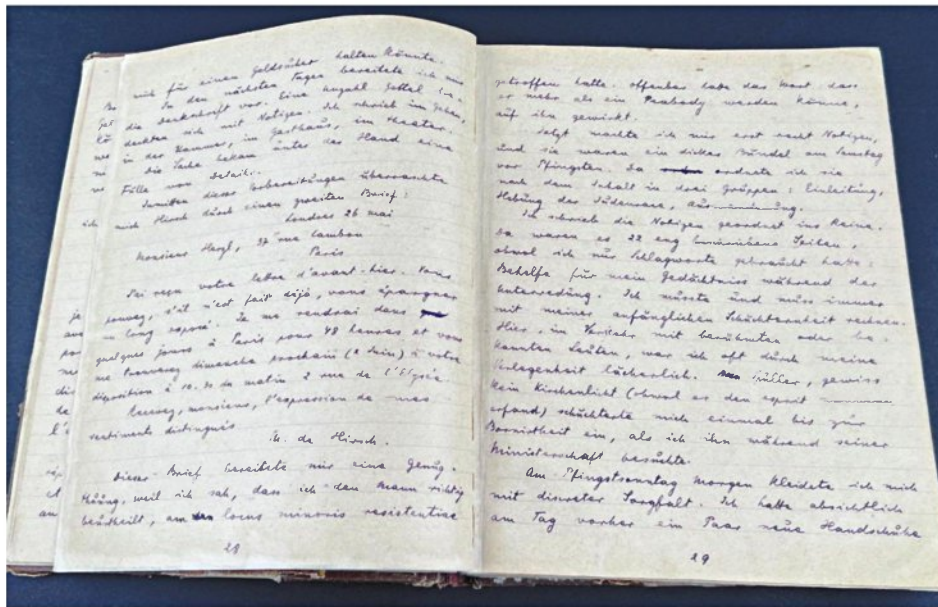
אם תרצו, יש פה הנגשה

עופר אדרת

באוגוסט 1902, לדוגמה, הוא כתב לאדוארד קרספי - איש הקשר שלו לחצרו של הסול-טאן עבדול חמיד השני, שליט האימפריה העותמאנית. זמן קצר לפני כן חזר הרצל מאוכזב מביקורו בקונסטנטינופול, כשהבין כי שהצ'ארטר להתיישבות בארץ ישראל לא יגיע מהסרלטאן והחליט לשנות כיוון ולפנות לאופציית התיישבות בחצי האי סיני. טיוטת המכתב לקרספי מעידה על סערת רגשותיו. תחילה הוא כתב טיוטה יבשה, קצרה ותמציתית. אחר כך מחק אותה וכתב בסגנון מעודן ועתיר מחמאות וגינונים, וחתם את המכתב במילים "במסירות ובידידות". בין המילים שכתב הרצל ביומנו משובצים גם מספרים, ששימשו לו קוד להסתרת שמות סודיים. 401, למשל, היה הקוד לציון התנועה הציונית.

בתוך הדפים יש עדויות לגישור סיונותיו השונים והמשונים של הרצל למצוא פתרון לשאלת היהודים. "רציתי למצוא מהלכים אל האפיפיור ולומר לו: עזור לנו נגד האנטישמיות, ואתחיל בתנועה גדולה להתנצרות של

לאחר כינוס הקונגרס הציוני הראשון ב-1897, כשנסע ברכות, נזכר בנימין זאב הרצל בחוויה מרגשת. זו הייתה תפילה שגשג בעברית בבית הכנסת בבאול לפני הקונגרס וביומנו סיפר כי "המילים המעטות של הברכה העברית חנקו את גרוני מהתרגשות". את המילה "ברכה" כתב על פי ההגייה האשכנזית: Broche. הוא הוסיף כי המעמד ריגש אותו "יותר מנאום הפתיחה ומנאום הנעילה ומכל הדיונים". תיעוד זה מספק הצצה ייחודית למה שהתרחש מאחורי הקלעים של פעילותו המדינית של הרצל. בעת האחרונה שהלימו אנשי ארכיון ההסתדרות הציונית העולמית פרויקט דיגיטציה ששמו "הרצל אונליין", והוא מגיש את יומניו המקוריים במלואם, בתרגום לעברית ובתוספת אפשרות חיפוש. בין השורות הצפופות אפשר לקרוא גם מאות מילים שהרצל מחק, ובאמצעותן להיחשף למחשבות שחלפו בראשו בטרם ניסח גרסאות סופיות למכתביו ולסיכומיו.

יומנו האישי של הרצל. בין הפרטים: נסיעה לווהטת ברכבת עם קיסר גרמניה צילום: אדרת בר חמא

של ממש. הקיסר אמר: נקלענו למזג אוויר חם ביותר. ביום שהתראינו היה קשה ביותר. ליד רמלה מדדנו את מידות החום. 31 מעלות בצל, 41 בשמש. ירושלים הטביעה בו רושם חזק ועל כך כתב: "גם עכשיו, בעזובתה, עדיין היא עיר יפה, ואם נבוא

מעליי את הבגדים צנחתי על המיטה בחדר הקטן ששכרתי לי". את ביקורו בארץ ישראל ב-1898, שבו נפגש עם קיסר גרמניה וילהלם השני, תיאר הרצל בפרטים: "בכוח אימים נסענו ברכבת לירושלים... הישיבה בתא הצר והצפוף הייתה עיינו

היהודים באורח חופשי ומכובד", נכתב באחד מדפי היומן. ובמקום אחר: "אולי נוכל להפירות את אדמת המדבר על ידי הנילוס". באחד הימים תיאר ביומנו את קשיי מסעותיו: "תקפה אותי חורלשה קשה שעדיין נמשכת... זה גורם לי מחושי לב. בלי להסיר

לכאן, היא יכולה לשוב להיות אחת הערים היפות בעולם... אם נקבל אי פעם את ירושלים, ואם עוד יהיה בידי לחולל דברמה, אנקה אותה תחילה".

הרצל לא כתב בעברית אלא בגרמנית ובצרפתית, אך ילדיו התנסו בשפת הקודש, כפי שמעיד קטע ביומנו: "הילדים השתורלו כבכל יום... רצו לאמבטיה, רקדו בדרך למיטה, אמרו תפילה של ערב, והיום הנחתי להם לומר תפילה בעברית נוסף על התפילה בגרמנית".

את פרויקט הדיגיטציה הוביל אדרת בר חמא, ולדבריו "הרצל, שהאמין בכל ליבו בכוח הטכנולוגיה לעצב חברה מתקדמת, דמיין את המדינה היהודית כמגדלור של חדשנות. אין ספק שהוא היה נרגש מההזדמנות לחבר את הציונות עם כתביו באופן ישיר, מלא ומדויק יותר מאי פעם". דרור מורג, סגן יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית, הוסיף: "בימים מסלטים בחברה הישראלית חשוב שנחזור למקורות הציוניים ולחזון חברת המורפת שאליו כיוון הרצל. הנגשת כתביו היא צעד גדול בכיוון זה".